

Uredništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 7, I. nadstropje. Rokopisov ne vrača.

Poštnina plačana v gotovini.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane poštino vred celo leto 15 Din, za pet let 750 Din, za četr leta 375 Din. Posamezna številka 40 p

MURSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 7, I. nadstropje. Telef. šte. 7.

Inserati: Ena šeststolpna petivrsta (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 50 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 40 p

15. štef.

Gornja Radgona, dne 14. aprila 1922.

IV. leto.

Vsem svojim naročnikom, dopisnikom, in-serentom in prijateljem želimo
Vesele Velikonočne praznike
Uredništvo in upravništvo „Murske Straže“

Velikonočni klic.

37,000.000 Rusov umira!

Ljudje, Slovenci!

V Ameriki kurijo stroje s koruzo, kopice žita gnijejo v skladiščih, evropska mesta se tapljajo v alkoholu in veseljačenju... v širnih stepah Rusije pa čaka 37,000.000 ljudi na smrt od lakote.

Solnčna žega je izsušila rusko zemljo in uničila žitne kalle v zemlji, požgala travnike in zelišča. Ljudstvo je pojedlo zadnje živinče in poslednjo bilko in sedaj umira... Ruske matere rotijo v zadnjem obupu evropsko in ameriško ljudstvo, da reši vsaj njih otroke, same pa se udajajo v strašno usodo smrti.

37,000.000 ljudi strada, od katerih preti 19,000.000 neposredna smrt če se v zadnjem hipu vse človeštvo ne zave svoje najsvetejše dolžnosti do sobratov. Dr. Nansen, ki vodi v Rusiji prehranjevalno akcijo Zvezde rdečih križov, je v septembru leta 1921 prosil evropske vlade za posojilo v znesku 5,000.000 funt sterlingov (okoli 7 milijard kron). Ta znesek bi zadostoval, da se prežene belo ženo s povolskih poljan. Toda Evropa je bila gluha, tista Evropa, v kateri je samo Anglija izdala 20,000.000 funt sterlingov za blokado Rusije, tista Evropa, v kateri je samo maša Slovenija popila v enem letu eno tretjino zahtevane svote.

Čas hiti in vsako uro se množe grobovi ob Volgi. V dvanajsti uri so vendar pričela razna humanitarna društva zbirati prispevke za pomoč Rusiji. Na nas je, da kolikor je to mogoče, zbrišemo s sebe greh brezbriznosti in trdosrčnosti. Obračamo se zato na vse ljudi, ki bivajo v Sloveniji, da prispevajo za ruske ljudi, ki gladu umirajo. Ljudje, pomagajte ljudem! Slovenci pomagajte otrokom, starišem in vdovam tistih milijonov ruskih vojakov, ki so s hekatombami svoje krvi v Karpatih gradili temelje vaše svobode. Kristjani, usmilite se kristjanov! Kmetje in delavci prihitite na pomoč kmetom in delavcem!

Dne 25. marca se je končno tudi v Ljubljani konstituiral odbor za pomoč gladnim v Rusiji. V odboru so zastopane vse slovenske stranke, važnejše kulturne in humanitarne organizacije. Pokroviteljstvo so prevzeli: Gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar, g. knez in škof Anton B. Jeglič, rektor vseučilišča g. prof. dr. Gojmir Krek in župan mesta Ljubljane g. dr. Perič. Vse v odboru zastopane stranke in korporacije bodo prirejale zbirke in priobčevale prispevke v svojih glasilih. Zbran denar bo skupno naložen v poštni hranilnici, in se bo dal na razpolago dr. Nansenovi akciji, ki že danes oskrbuje okoli 500.000 otrok in ki tudi sicer organizira po gladujočih krajih Rusije kuhinje in bolnice. Stroški za prehrano enega človeka do nove žetve znašajo 3 dolarje (okoli 900 naših kron). Zbirke socijalističnega delavstva se bodo pošiljale preko internacijonalnega delavskega odbora za pomoč Rusije, ki je poslal v Rusijo 24 transportov z živili in obleko za 12.000 ljudi in ki je razen tega opremil celo vrsto bolnic in otroških domov. Dalje se bodo pošiljali prispevki socijalističnega delavstva preko internacijonalne akcije amsterdamske strokovne internacionale, ki je do pred kratkim vzdrževala 40.000 otrok in ki zviša sedaj to število na 100.000.

Prof. dr. Nansen, prof. dr. Muhlène, vodja ekspedicije nemškega rdečega križa, vodja ameriške pomožne akcije itd. so protestirali

proti vestem, ki so se pojavile v Evropi in ki so govorile o izropanju pomožnih vlakov v Rusiji. Dr. Nansen je izrecno konstatiral, da so sedaj vsi vlaki prišli na določena mesta, da ni bil v Rusiji noben vlak izropan in da so sovjetske vlasti vedno v najboljši slogi delovale z inozemskimi komisijami. Ruska vlada sama vodi velikansko akcijo za pomoč gladujočim in vzdržuje okoli 2,000.000 otrok ter odpravlja, v kolikor to dopuščajo transportne razmere ljudi iz gladujočih gubernij v druge gubernije. Ruske cerkve so odločile, da prodajo svoje zlato in drago kamenje v korist gladujočim. V inozemstvu so do sedaj največ dali organizirani delavci vseh socijalističnih skupin, ameriška država, ki je dala 20,000.000 dolarjev, razni rdeči križi in Sveta stolica, ki je pozvala v posebnem pismu vse vernike za prispevke.

Pomagajte, pomagajte!

Času neprimerna „hohštaperija“.

Ljubljanski dnevnik „Slovenski Narod“ se je razkoračil in povedal bednemu svetu s pozo madžarskega magnata: Slovenija (čitaj: poseben odbor, ki hoče predstavljati Slovenijo) je kupila dva gradova, enega na Bledu in enega v Ljubljani, da ga ponudi Kralju za poročni dar. Samonasebi je to zares viteška poteza, velikodušnost, da ji ni para. Samo žal, da ni v tem toliko idealizma, kolikor se to temu ali onemu na prvi hip dozdeva; kajti, komaj se je sporočilo po Sloveniji veselo oznanilo o viteškem daru, že je poškilil izza enega gradiča (mislim onega na Bledu) čisto navaden kramar... Torej za „kšeft“ gre tem papirnatim idealistom in seveda v prvi vrsti za „ordene“. Slednji pa bi se dali doseči na čisto drug, bolj idealen način, kakor z nakupom ene ali druge grajščine, ki se pokloni vladarju. Če bo vladar tega daru bolj vesel, kakor pa onega, ki ga zamišljamo mi — dvomimo vsi resni državljani, ki poznamo globoko demokratično čustvovanje našega vladarja.

Jasno kot beli dan je, da se poklanja ta dar kralju radi profita, bodisi da je isti gospodarski, politični ali zgolj osebni. Seveda se bo oglašil kak frazer, pa se bo razkoračil in zapel svojo obrabljeno popevko: Pod Avstrijo si niso upali tako pisati. To so klerikalci, republikanci, državnemu redu nevaren element in nevem kaj še vse. Toda počasi prijatelj! Klifa, ki ji je samo ležeče na tem, da meče ljudstvu pesek v oči, sama pa se udinja pred vsakim zemeljskim potentatom in krivi svojo že itak od avstrijskih časov sem skrivljeno hrbtenico je z gesto oholega magnata — poklonila, ali hoče pokloniti kar dva gradova za kraljevo bivanje. Brez ozira na to, da po došlih informacijah nikdo nikogar ni vprašal za mnenje, kaj se naj kralju za pomemben dan poroke pokloni, da bo vredno imena naše lepe Slovenije, je ta korak čisto osebnega značaja, čisto navadna (da rabimo izraz belgrajskega časopisja) — hohštaperija.

Nič nimamo proti temu, da pride naš ljubljani kralj v našo lepo, divno Slovenijo. Dobrodošel vedno, kadarkoli mu srce poželi, da biva med nami, bodisi v Ljubljani, bodisi na Bledu, na naših planinah, na lovu na slovenske kozle itd. Dobrodošel nam vedno in iskreno pozdravljen! Daleč od nas je, da bi mi imeli le količkaj proti osebi ljubljene in priljubljene vladarja, dasi v principu ne pripadamo razredu, ki se klanja kronanim malikom, zlatim epoletam in blesku prestolov. Mnenja smo, da je tak grad za naše žalostne čase neprimeren luksuz, da, naravnost žaljenje slovenskega ljudstva, ki živi v pomanjkanju in bedi. V mislih imam najbednejše sloje, — ne magnate in veleposestnike, ki žive v sijaju in v verižniškem izobilju.

Kraljeva poroka! Res znamenit zgodovinski dogodek. To bo veselje v hiši in dosti sijaja. V času pa, ko se vrši ta pompozna prireditve, ki bo milijone ljudskega denarja porabila, leži naše gospodarstvo na tleh, draginja raste, da je grozno, davki se višajo, naše dohodne, kulturne, prosvetne institucije (ustanove) se borijo z najneverjetnejšimi težočami; v kletih in v železniških vagonih stanuje naše, k jetični smrti

obsojeno ljudstvo... Vseobča nezadovoljnost in splošna nevolja je delež slehernega srca. Po treznem preračunjenju bo treba ne-le ogromnih denarnih žrtev, ampak tudi velikega dela, vstrajnega dela in nerazumljivo silnih naporov, da se beda slovensko-hrvatsko-srbskega Ljudstva ublaži in vsaj v nekoliko olajša. Zato je vsak luksuz, posebno pa tak, kakoršnega smo spredaj omenili, naravnost zločin nad našim ljudstvom, da, zločin in vnebovpijoči smrtni greh nad blaginjo našega naroda.

Po našem skromnem mnenju bi se dala proslaviti poroka kraljeve dvojice na mnogo lepši, sijajnejši, idealnejši način. Kupi se naj napr. veliko poslopje, adaptira (prezida) v bolnico ali sirotišnico, ali hiralnico, ali vzgojevališče za pokvarjeno in osirotelo mladino, event. za deco vojnih invalidov in vdov. Tak zavod naj bi se krstil z imenom visokih zaročencev kakor „Marijin dom“, „Aleksandrov dom“ ali slično. Taka ustanova, — za katere država noče prispevati, ker tu ne gre za profit zasebnikov — bi bila večer trajen spomenik poznim rodovom, ki bi delal čast imenu slovenskega naroda in brezdvomno napravil kraljevemu paru zelo veliko veselje. Tak poročni dar bi bila najsijajnejša in najkulturnejša proslava kraljeve poroke in plemeniti začetnik te ideje bo „orden“ zaslužil, medtem ko si ga drugi z nakupom ene vile „pribori“... Ali pa bi naj kdo dal inicijativo za ustanovitev Aleksandrovega ali Marijinega fonda za podporo slovenskim dijakom in kulturnim delavcem, ki žive v največji bedi... To je nekaj čisto drugega kakor frazerska darežljivost in ohola bahavost!

Da, prav je imel veliki Učitelj, ko je rekel: „Po njih sadovih jih boste spoznali!“

Ureditev malega obmejnega prometa.

Dodatno k našemu članku v zadnji številki „Mali obmejni promet“ prinašamo v interesu obmejnega prebivalstva še naslednje uradno poročilo:

Vsem občinskim uradom sodnega okraja Gornja Radgona z izjemo občin: Kraljevci, Terbegovci in Galuškak.

Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve je z odlokom št. 11985 z dne 29./3 1922 sporočila sledeče:

Ministrstvo za notranje zadeve je, uvidevajoč potrebo malega obmejnega prometa ter z ozirom na že sklenjeni predmetni dogovor med našimi in avstrijskimi delegati z odlokom z dne 30. marca 1922 d. z. št. 3005, pooblastilo pokrajinsko upravo, da vzpostavi ta promet na način, kakor je bil pred ustavitvijo že reguliran, ter da izda v to svrhu potrebna navodila, ki pa bodo imela le začasno veljavo, to je dokler ne bode uzakonjen goriomenjeni dogovor med našo državo in avstrijsko republiko.

Na podlagi tega pooblastila je odredila Pokrajinska uprava, oddelek za notranje zadeve pod št. 11985 sledeče:

1. Kot mejni pas je smatrati pas v širini 10 km na obeh straneh carinske meje med obema državama.

2. Obmejni prebivalci, to je one osebe, ki imajo v mejnem pasu svoje stalno bivališče, potrebujejo za prekoračenje mejne črte le izkaznico o istovetnosti in se morajo na podlagi iste v mejnem pasu sosedne države svobodno gibati.

3. Izkaznice izdaje okrajno glavarstvo bivališča stranke. Izkaznice morajo biti opremljene s fotografijo stranke ter kolekovane s kolekom 2 Din. (čl. 10, tar. post. 56 taksnega zakona). Na fotografiji in na izkaznici se mora pismena stranka lastnoročno podpisati. Na izkaznicah nepisanih strank naj se napravi tozadevna opazka.

4. Otroci do 12 let ne potrebujejo lastnih izkaznic, ako prekoračijo mejo v spremstvu odraslih oseb in ako so vpisani v izkaznici te osebe. V dvomljivih slučajih se mora starost izkazati z rojstnim listom.

5. Izkaznice morajo biti vidirane od sosednega okrajnega glavarstva tuje države.

6. Obmejni organi (starešine pograničnih čet, carinarnic, slednje in sporazumno s prvimi) se pooblaščajajo, da smejo obmejnimi prebivalcem v posebno nujnih slučajih (obolelosti, smrti bližnjih sorodnikov i. t. d.) dati kratkim potom dovoljenje za enkratno prekoračenje meje v obeh smereh in za kratko bivanje v sosednjem mejnem pasu.

7. Prekoračenje meje z izkaznico in v slučajih točke 10. je dovoljeno le na carinskih potih, to je na potih, ki so pod stalno carinsko kontrolo in sicer le po dnevi, to je samo od solnčnega vzhoda, do solnčnega zapada.

8. Za dvovlastnike veljajo začasno še predpisi o dvovlastnikih, objavljeni v Uradnem listu pod št. 440/1920 in 68/1922. Občinski uradi se opozarjajo zlasti na določbe v Uradnem listu št. 68/22, da so smatrati za dvovlastna posestva tudi vsa ona posestva, o katerih govori čl. 1 začasnega postopka in ki so na obeh straneh meje v pasu 10 km, ne glede na to, ali mejna črta dotična posestva direktno reže ali ne.

Kar se pa tiče določbe v istem Uradnem listu, da se v najem vzeta posestva ne morejo smatrati za dvovlastna, se pripominja, da imajo glasom pogodbe o obmejnem prometu z akupniki iste pravice kakor dvovlastniki, ako se je zakup sklenil pred 1. novembrom 1918. Ta izjema pa velja le do konca leta 1922.

9. Kar se tiče predmetov, ki jih jemljejo stranke s seboj čez mejo veljajo začasno še občni carinski predpisi, oziroma predpisi o dvovlastnikih.

10. Vsi ti predpisi veljajo le za slučaj dejanske reciprocitete.

Izdaja izkaznic se bo pričela kakor hitro bodo vse predpriprave izvršene. Izkaznice bode izdajal eksponent okrajnega glavarstva v Gornji Radgoni.

Vsaka stranka, ki prosi za tako izkaznico, naj prinese seboj poleg svoje fotografije in koleka za 2 Dinarja še tudi potrdilo svojega občinskega predstojnika, da ima v istini v dotični občini svoje stalno bivališče.

Katere občine bodo deležne malega obmejnega prometa, se bode naknadno objavilo.

Pripominja se, da se bo vsak poizkus zlorabe teh izkaznic po obstoječih zakonih strogo kaznoval.

Vodja:

Dr. Vaupotič m. p.

Čebelarstvo društvo za Slovenijo.

Dne 8. novembra 1897 na čebelarstem shodu v Ljubljani se je položil temelj „Slovenskemu čebelarstvu društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko“. V začetku sedanjega stoletja so posamezne omenjene dežele zaradi intenzivnejšega poslovanja druga za drugo ustanovile lastna „deželna“ čebelarska društva, vendar je ostal „Slovenski čebelar“ vsem skupaj kot društveno glasilo. Po vojnem prevratu, ko so deželne meje padle, so se deželna čebelarska društva zopet strnila v celotno „Čebelarstvo društvo za Slovenijo.“ Tako torej to društvo obhaja letos svojo 25. letnico. Vsled tega je

društveno glasilo „Slovenski čebelar“ izšel v slavnostni obliki, ki se je kljub vsem današnjim težkočam nad vse pričakovano izborna posrečila. V krasno slikanem ovoju (platinah) obsega prva izdaja (št. 1—4) 64 strani, ki vsebujejo obširni zgodovinski spis, mnogo člankov strokovne in druge vsebine, veliko podob itd. Že pri čitanju te jubilejne številke nam stopi pred oči v glavnih potezah razvoj in napredek čebelarstva v dobi 25 let. Ali kdor ima vseh 25 letnikov „Slov. čebelarja“ na razpolago, ta le še zamore pojmiti popolni razvoj in velik napredek, pomen in važnost čebelarstva v narodnogospodarskem, gmojnem, etičnem in vzgojevalnem oziru, kakor tudi velik pomen čebelarstva v naravi. Čebele namreč pospešujejo rodovitost rastlin, kajti veliko število rastlin bi brez posredovanja čebel ne rodilo nobenega sadu. A žalibog število onih čebelarjev, ki so ostali skozi vseh 25 let stanovitni in zvesti „Čebelarskemu društvu“, je silno majhno, namreč 29 Kranjcev, 2 Korošca in 6 Štajercev, skupaj 37. Štajercev pravzaprav le 4, ker eden od teh se je priselil iz Kranjskega, toraj tudi Kranjec, drugi — sicer Štajerec — pa je pred kratkim odromal v Ameriko.

Četudi smo Štajerci dolgo vrsto let kazali hvalevredno zanimanje za Čebelarsko društvo, ker večinoma smo tvorili nad eno četrtino članov celokupnega društva, vendar zadnja leta, zlasti po prevratu, strokovno zanimanje pojema. Temu hočemo in moramo vsaj zdaj ob 25 letnici od pomoči! Zdaj je še čas! Vsi čebelarji pristopite k Čebelarskemu društvu! Naj Vas ne plaši „velika številka“ za udnino. Vprašam Vas samo, kaj dobite danes za 50 K? Koliko je danes vredna 1 K., se dovolj prepričate pri nakupu raznih vsakdanjih potrebščin. Upam vsakega z mirno vestjo zagotoviti, da samo ta jubilejna številka „Slov. čebelarja“ je več vredna, kakor 50 K. Bodite prepričani, da govorim v Vašo korist; le prečitajte vestno več letnikov „Čebelarja“, našli boste marikaj koristnega in videli boste, da izven strokovnega društva ni napredka. Ena sama beseda zamore večkrat razumemu človeku prlpomoči do stotakov. Na stotine in stotine čebelarjev ima svojo boljše strokovno izobrazbo zahvaliti društvu ter doseže skozi to boljše dohodke iz čebelarstva. Vprašajte tovariše, kateri so celo 25 letno dobo, ali vsaj mnogo let zvesti društvu, vsi Vam bodo to potrdili. — Še le z ustanovitvijo „Čebelarskega društva“ se je začelo čebelarstvo prav razvijati, pred tem časom je bilo dolga in dolga desetletja vse v temi. Ako hočete dokaz, Vam samo povem, da v tisti dobi brez strokovnega časopisja in brez društva je trajalo celih 40 let, predno smo Slovenci zvedeli za panje s premakljivim satnikom; ravno tako je minulo 30 let, predno je prišla k nam prva izmetalnica. Toraj v lastno korist, vsi čebelarji k društvu! Izven organizacije ni strokovne izobrazbe. Kdor nič ne bere, nič ne ve! — Vsem čebelarjem, kateri bodo te besede razumeli in vpoštevali, želi za Velikonočne praznike v tem letu obilo čebelarske sreče;

Iv. Jurančič, čeb. potni učitelj.

Tedenske novice

Josip Ribičič: V kraljestvu palčkov. Založila in izdala založba „Jug“ v Ljubljani. Pred škofijo 21. Cena K 60.—. Ilustriral Cernigoj, 12 slik in barvasta naslovna stran. Popularna mladinska igra „V kraljestvu palčkov“, ki se je igrala skoraj po vsej Sloveniji in ki je doživela povsod vsled svoje ljubkosti izvrstne uspehe, je tako vendar enkrat izbrana v posebni knjigi. Založbi „Jug“ vse priznanje, da se je potrudila, da je izdala to prvovrstno mladinsko igro v tako sijajni opremi, kakor je še ni doživela nobena slovenska mladinska knjiga. Ilustracije Cernigoja so tako sijajne, kakor jih še nismo videli v slovenski knjigi. Tisk ilustracij je vzoren in pride lepota originalov do polne veljave. Knjigo „V kraljestvu palčkov“ priporočamo vsem najtopleje in želimo, da najde lepa knjiga oni odziv, ki ga zasluži.

O kraljevi civilni listi (plači) piše Protičev „Radikal“ v doslavnem prevodu:

„... zdi se, da Krona ne vidi zla, ki nas davi, ampak misli samo na sebe in svoje materialne potrebe in koristi...“

Popravi! V podlistku naše zadnje številke „Smrt pregnanca“ je tiskarski skrat napravil iz l. 1916 (nastop vlade pok. ekscesarja Karla) letnico 1911! Druge napake so neznatne.

Davek na reklame. Kakor nam javlja delegacija ministrstva financ v Ljubljani, so takse na objave proste vse reklame, ki se nahajajo izložene v kavarnah, gostilnah, kolonijalnih, delikatesnih in drugih obratovnicah, kakor tudi one, izložene v zatvojenih mestih (lokalih).

Poplave v Južni Srbiji. Vsled močnega in dolgotrajnega deževja je par sto kvadratnih kilometrov Kosovega polja pod vodo. Voda je podrla in odnesla mnogo mostov in cestni promet med Mitrovico in Ipekom (Peč) je popolnoma onemogočen. Skozi Mitrovico je tekla voda nad meter visoko in poplavila je polovico mesta. Razdrila je in močno poškodovala 14 hiš. Človeških žrtev ni bilo. Iz Črne gore — Nikšiča — pa javljajo, da je zadnje dni marca začelo močno snežiti in da so sedaj ceste v zelo slabem stanju.

Cena stekla v ploščah ne bode padla. Zadnji čas so po časopisju krožile vesti, da nameravajo glavna steklarska podjetja za izdelovanje stekla v ploščah „Vitra“ in „Senetra“ znižati cene izdelkom. A kakor se čuje iz zanesljivih virov, ta poročila niso utemeljena ter se na znižanje cen stekla v ploščah prav nič ne misli, ker niso dani zato nobeni pogoji, ampak še narobe; ker je zadnje dni padla češka krona, so se podražile v isti meri surovine, ki se uvažajo na Češko. Torej za zdaj še ni misliti, da bi padle cene šipam.

Madžarska živina za Jugoslavijo. Madžarska mora v kratkem odposlati prve partije živine na naslov vojne odškodnine. Naša država dobi 3000 konj, 6500 volov in 5000 ovac. Smo radovedni, kakšno pot bo šla ta živina?

R. B.

Vojakova Velikanoč.

I.

Velikonočna misel.

Gališka fronta, na Velikonoč I. 1915.

V procesijah Vstajenja vsepovsod po mestih, selih mile domovine ves zbit in skrušen stopa moj teptani rod in moli nemo, da vstajenja zor zasine....

Veliki Mojster zasejal besed ljubezni v naša srca je teptana; bandera plameneča sredi bed od Njega v naša polja so poslana....

O narod moj, ves zbičan in teptan, ozri se Nanj, v simbol življenja! Veruj, da On, ki bil zaničevan povede tudi tebe v zor Vstajenja....!

II.

V črnogorskih poljih.

Njeguši, Velikanoč I. 1916.

Ah polja ta so grudi izsušene: Otrok nebogljen nanje se prižema in išče kruha, mleka, borne hrane od zemlje, majkice — nesrečne žene....

Ne plače žena; težko bol prenaša. Otrok sestradan milo vzdihaja, joče... Junaški narod neme solze lije in vpije k nebu: Nas osveti, Oče!

Solzé tekó na trde, sive skale...
Kaj moré mati-zemlja, reva izmučéna?
Kaj bodo mrke skale tebi dale?
Ah, težka je svobode tvoje cena!

*

III.

Ob sliki.

(Vasilij Vereščagin: „Vojna vojni!“)

V Peči, Veliki petek 1917.

Nad poljem pustim črnih krokarjev krdélo zagnálo krik peklenski je v hijén tuljénje; lobanj človeških piramida pa se penje v nebó kot gora, ki nosila je Razpélo....

O mojster! Dušo našo kaže tvoje delo. Mí vsi: Obsojeni v prokletstvo in trpljénje želimo bratom vsem po Ábelu — vsmiljénje.... Priséga stroga dviga pod nebó se smélo:

„Priségamo pri vseh grobovih: Vojno vojni!, „kulturi“ tisočletij z delom maščevanje! Osvétimo z ljubeznijo vse te lobanje!“

K priségi sveti dviga vsak dve roki znojni; priséga z nami naša domovina širna: vesoljni svet, milijonov mrtvih bratov truma verna....

IV.

Kalimegdan....

Beograd, na Velikonoč 1918.

Kalimegdan Dunav teče
v cvetju krasnem proti morju....
in sijaju jasnem Na obzorju
ves živi.... žar žari....

Puška počí.... Bratje kvišku
Pade glava.... srca vaša!
Mlada trava Zora naša
zagori.... že rudi....

Kalimegdan
v cvetju krasnem,
v petju jasnem
ves živi....

*

V.

Gospodine, pomiluj!

Špilje, Veliki petek 1919.

V duhu Golgota pred mano...
Tam na križ so te razpéli,
v srce Ti zabodli rano
in za svet življenja vzeli....

Tvoje vzdihé, božji Sine,
pa ponesli so vetrovi
čez planine in doline...
V prah so padli vsi bogovi....

Zaječálo morje silno;
vsa je zemlja zabobnela...
Od takrat, — o Bog obilno
zemlja je krivic našela...

Tvojih vzdihov. Dobrotljivi
gluha zemlja nič ni čula...
po človeštva božji njivi
laž in zlobo je nasula...

*

NAROČNIKI POZOR.

Vsem našim naročnikom, ki so zaostali z naročnino pošljemo z današnjo številko položnico z oznako dolžnega zneska. Kdor je dolžen samo letošnjo naročnino, dobi en rdeči križ, kdor pa dolguje več pa je na naslovni strani zaznamovan z dvema rdečima križema. Prijatelji, imejte pred očmi, da je izdajanje lista zvezano z velikanskimi stroški. Pošljite dolžno naročnino, pridobivajte novih naročnikov, kajti le če bomo razširili naše časopisje in isto gmotno podpirali bomo strli krivico, ki nas vse tlačil!

Dopisi.

Gornja Radgona. Neimenovano omizje je ob priliki odhodnice dragega tovariša zbralo za Jugoslovansko Matico znesek kruna 212 (53 Din.)

Za obmejni tiskovni sklad „Murske Straže“ so darovali: po vlč. g. župniku A. Kocbeku „Neimenovani“ 120 K; Štefan Biserjanec, Juršinci 80 K; V. Habjanič, Maribor 20 kruna; Al. Sunčič, Sv. Jurij ob Šč. 16 kron. Posojilnica v Gornji Radgoni 500 kron. — Vsem darovalcem pristrčna hvala in stotero Bog povrni!

Vsem onim naročnikom, ki so zaostali z naročnino smo poslali položnice. Prosimo vse, da upoštevajo težkoče, s katerimi se ima list boriti in naj store svojo dolžnost. Stavci so dragi in tiskarna zahteva plačilo naprej. — Kdor je pa medtem morda že plačal naročnino, pa naj odda položnico sosedu.

Za Velikonoč se sestanejo prijatelji, znanci, tovariši, sorodniki itd. Spomnite se ob takih prilikah na „Obmejni tiskovni sklad“! Vsakim, tudi najmanjšim darom koristite dobri stvari ter olajšate težko delo in žrtve, s katerimi se izdaja naš list, vaš branitelj in zagovornik. Mnogim inteligentom smo poslali okrožnice, pa smo nalezeli na gluha ušesa. Preprosti kmet in delavec pa žrtvujeta iz svojih bornih sredstev! Obmejni Slovenci, zbirajte ob Velikonočnih praznikih kako malenkost za obmejni tisk. sklad!

Gornja Radgona. S predstoječim poročilom izdajemo javnosti račun o pretečenem upravnem letu 1921. Posojilnica, ta močna gospodarska opora celega okraja že deluje 30. leto v prospah svojih članov in v pomoč pri narodnem gospodarstvu. V pretečenem letu je imel naš domači zavod nad 75 milijonov kron denarnega prometa, nad poldrugi milijon izdanih posojil (od 880.000 iz lanskega rač. sklepa). Naložen denar je iznašal nad dva in pol milijona kron proti pol milijonu kron, izkazanem v lanskem zaključku. Ravnotako so sorazmerno narasle terjatve v tekočem računu od 4.700.000 — lanskega leta na 5 in pol milijonov. Naravnost razveseljivo pa je dejstvo, da so v 30. upravnem letu narasle hranilne vloge za 4 milijone kron, tako da izkazujejo v letošnji bilanci nad deset milijonov kron proti 6 milijonom lanskega zaključka. Ker se Posojilnica kot zadružna ustanova ne bavi z bančnimi posli na veliko in daje posojila le po nizki obrestni meri, za vloge pa daje vedno 4%, ni tudi njen uamen dosežati velike dobičke. Ves letos doseženi čisti dobiček se je, v kolikor se ni pridral rezervnemu zakladu, ki iznaša leto 108.350 — kron, razdelil v občekoristne namene. Domači zavod priporočamo vsem vlagateljem in posojilojemalcem najtopleje. Obmejni Slovenci se bodo gotovo razveselili predstoječega poročila in se bodo v vseh denarnih zadevah posluževali svojega domačega denarnega zavoda. Občinstvo se opozarja na oglas v inseratnem delu lista in na to,

nerazdriljive kavčuk-pete za čevlje.

da se uraduje v Posojilnici vsaki dan, izvemši nedelje in praznike. Načelstvo.

Rodoljubi, pozor! Pozivajo se plemeniti rodoljubi brez razlike stranke in mišljenja, ki so oblagodarjeni z bogastvom, da pristopijo k novosnujuči se založbi knjig, pripovedne vsebine. Potreben je malenkosten kapital za obračunavanje tiskarskih stroškov. Naša društva potrebujejo dobrih pripovednih knjig, zato hočemo osnovati novo, popolnoma samostojno založbo dobrih knjig. Noben riziko! Natančnejša pojasnila daje osebno urednik „Murske Straže“. — S podpiranjem takega podjetja se koristi ljudski prosveti.

Sv. Benedikt v Slov. Gor. Na očitek anonimnega dopisnika v Murski Straži številka 132 z dne 31. sušca 1922 izjavlja šolsko vodstvo pri Sv. Benediktu v Slov. gor.: Ob začetku šol. leta 1920—21 je šolsko vodstvo res prodajalo šolske zvezke, ki pa so bili oblastno pripuščeni in naročeni v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Sedaj pa šolsko vodstvo sploh ne „daje“ svojim otrokom zvezkov niti avstrijske niti jugoslovanske izdaje, nego jih razpečavajo tukajšnji trgovci. Tudi so bili v vsakem poedinem slučaju otroci zavrjnjeni, če so prinesli očitane zvezke. Da se jim je to izrecno prepovedalo, lahko izpričajo prizadeti otroci sami. Kar zadeva narodnozavedno vzgojo, je izvestnim elementom še preveč, ker si žele nekateri v naše šole blaženo nemščino. Sicer pa dvomimo, da bi bil dopisnik kak družinski „Oče“. Domnevamo, da je bil dopis le izliv konkurence naših trgovcev na račun šolskega vodstva. Če je očitek, naperjen proti šolskemu vodstvu, stvarno utemeljen, zakaj se ne javi dopisnik s polnim imenom.

Šolsko vodstvo Sv. Benedikt v Slov. gor. LS. Iv. Majhen s. r., nadučitelj.

Murska Sobota. (Darovi Jugoslovanski Matici.) Oddelek kr. drž. policije je izročil zbirko za mesec marc v znesku Din. 92.85. — G. Viktor Nemeč je nabral v veseli družbi v gostilni Šavel v Črenšovcih Din. 12.—; dalje so darovali gđ. Milka Počakaj, blagajnik Fran Babič, gozdar Edmund Krivic in Rado Cerkvenik vsak po 10 Din.; g. Kar Lajoš 1 Din. Posnemajte! Vsem plemenitim darovalcem se podružnica v M. Soboti najsrčneje zahvaljuje. Vedno večje in in težje so naloge Jugoslov. Matice, kakor je tudi trpljenje in preganjanje naših ljudi vedno večje, zato vsi na delo v korist Jugoslovenstva. Razveseljiva vest! Naši domači prekmurski fantje, ki so odšli letos k vojakom in službujejo v Travniku (Bosna) so poslali 16 kron za Jugoslovansko Matico. Denar nam je izročil g. B. Budin. Tem našim vrlim rodoljubom, ki so daleč od svojih ljubljanih, ki so s tem podali najlepši dokaz, da ljubijo svoj narod in ga tudi v težkih časih in stiskah ne pozabijo, jim izrekamo najtoplejšo zahvalo, ter jim želimo, da bi se kmalu povrnili domov, kjer bi skupno delovali v korist naroda in domovine.

Odbor Podružnice Jugoslov. Matice v Murski Soboti.

Novi Bar (Črnagora). Srečne in vesele velikonočne praznike želijo vsem čitateljem in čitateljicam „Murske Straže“ podpisani „prleški“ fantje, služeci pri 3. četi II. bat. 29. peš. puka v daljni Črni gori: Senčar Ciril, Malanedelja; Lojze Filipič, Tonče Žnidarič, (oba) sv. Križ na Mur. p.; Matevž Makoter, Cven; Matija Klemenčič, Karl Jelen, Fran Gorjec, Ljutomer; Fran Simonič, Anton Kovačič, Albert Cigüt, Kapela; Anton Dogša, Anton Ivančič, Anton Serd, Ormož; Karl Žibrik, Polana (Prekmurje). — Novi Bar, dne 29./III. 1922.

Gospodarstvo

Živinski potni listi. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Gospod minister za finance je dovolil, da se smejo živinski potni listi (stočni pasoši) stare emisije uporabljati, dokler se popolnoma ne porabijo, s pogojem, da se na njih dolepljajo kolki do iznosa takse iz tarifne postavke 100 taksne tarife. Nalepljene kolke pa je uničiti na predpisani način s uradnim pečatom.

Vinska razstava (vinski sejem) na II. ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. septembra 1922. Vinarski in sadjarski odsek slov. kmetijske družbe v Mariboru je pripravljen prevzeti tudi za to leto prireditve vinske razstave na ljubljanskem velesejmu v svoje roke, toda le za slučaj, če se oglasi zadostno število udeležnikov. Naprošeni so tedaj vsi oni gg. vinogradniki, ki se nameravajo udeležiti letošnjega

vinskega sejma, da nemudoma prijavijo odseku svoj natančen naslov ter letnike in vrste vin, ki jih nameravajo razstaviti. Vinogradniki! Udeležba na vinskih sejmih je lahko najboljša in najuspešnejša reklama za naša vina, toda prireditve mora biti velikopotezna in enotno izvedena. Le skupen, enoten nastop in stroga kontrola razstavljenega blaga nam zamore priboriti priznanje in uspehe na vinskem trgu, ki so trajne vrednosti. Vse drugo bo naši skupni stvari, našim skupnim interesom le škodovalo in ugoden utis lanske prireditve kmalo izbrisalo. Geslo nam torej mora biti: „Če se že udeležimo, mora biti udeležba častna in mora lanko prireditve v vsakem oziru prekositi!“ V tem smislu prosimo vse p. n. vinogradnike še enkrat, da nam eventuelno udeležbo na vinskem sejmu vsaj do 15. aprila t. l. naznanijo!

Zelo prijetno pri ribanju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči „Elsafluid“. Mnogo je močnejši in boljši kakor francosko žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 špeciialna steklenica skupaj z zamotom in poštnino za 72 kron pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 326, Hrvaško. aa

Pravo originalno
Erenyi
„DIANA“
francosko vinsko žganje
se doblva v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah.

Mala steklenica	K 18
Srednja „	K 50
Velika „	K 100

Erenyi DIANA
francosko vinsko žganje
je najboljši hišni prijatelj in ne sme manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Pazimo se pred ničvrednimi ponarejanji!

Glavno zastopstvo za celo Jugoslavijo:
Jugopharmacija d. d. Diana
oddelek Zagreb. Prilaz 12.
Preprodajalci dobijo velik popust.
Zahtevajte cenik!

(Oblastveno zavarovano!)

Pozdrav iz Maribora—Ljutomeru.

Cenjeni moji Ljutomerčani in vsi širni okoličani!

Srečen in zadovoljen sem bil med Vami mojih sedem službenih let, pri odhodu pa nisem imel priložnosti se dostojno posloviti pri običajnem oznanilu na cerkvenem trgu, zato storim svojo prijetno dolžnost pismeno: Hvaležno priznavam, da ste mi bili po večini dobrotno naklonjeni vsi, vendar pa ste me posamezniki samostojnega kova sumničili neodpustljivega političnega greha in me z bridkim umetnim maščevanjem mislili strmoglaviti v propast, stem pa ste mojo radovolno trpljenje le olajšali in mi življenski položaj na stare dni nehote posladili tako, da se mi v primeri moje telesne onemoglosti in današnje draginje tukaj prav dobro godi in Vam zato hvaležno kličem moj pristrčni Bog platil in Bog Vas živi! če tudi mi občutne storjene škode povrniti ne dovolite, oz. nočete.

Tudi Vam okoličani bil sem ob vsaki priliki radevolje na razpolago in sem zato tudi užival Vašo vsestransko naklonjenost in prijaznost v toliki meri, da mi dovolj hvaležnega se skazati ni mogoče, za to skušam tem potom izraziti mojo hvaležnost, ter Vam kličem: Bog Vas živi, dragi mi Ljutomerški farani in vsem brez razlike želim veselo Alelujo!

V. Habjanič, Maribor.

Klobuke

iz dlake, volne, panama, basta in slame v najboljših kakovostih razpošilja na debelo in na drobno po čudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna.

R. STERMECKI, CELJE št. 303 Slovenija.

Zahtevajte ilustrovani cenik. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Kdor se poslužuje kakega oglasa (inserata), naj se sklicuje na to, da je istega čital v „Murski Straži“!

Hranilnica in Posojilnica v Radincih r. zadr. z
deluje z uspehom ob meji! neom. z.

Proda se

v Gornji Radgoni na Spodnjem grisu lepa eno nadstropna hiša z gospodarskim poslopjem in veliko kletjo, ter s skladiščem in vrtom (sadonosnikom), ki meri približno 3/4, oral. Natančnejša pojasnila pri Mijotu Potočnik v Gornji Radgoni.

Pohišstvo

z kuhinsko opravo in premične stvari, en novi šivalni stroj, se proda takoj. Franc Verbažnek krojaški mojster Hrastje-Mota.

Dobrega mizarskega

pomočnika

sprejme takoj

Karol Hojs

mizarstvo

Gornja Radgona.

Plača dobra, stanovanje in hrano.

Klobuke

vsake vrste ima v veliki izbiri vedno ceneje kot drugod na prodaj. J. Postružnik, klobučar, Sv. Jurij ob Ščavnici.

„MURSKA STRAŽA“
stane samo 15 dinarjev celo leto, pa se teh nisem poslal!

Franc Zamuda

pozlatar in slikar
Križevci pri Ljutomeru

se priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu, za izdelovanje oltarjev, prižnic, križnih potov, poljskih križev in vseh v to stroko spadajočih del,

po najnižih cenah!

Diamalt

Pozor, pekari „DIAMALT“
tvornice Hauser & Sobotka,
Dunaj-Stadlau v predvojni
kakovosti se dobi zopet pri
glavnem zastopstvu za Jugoslavijo
Edvard Dužanec,
Zagreb, Skladišče
Strossmayerjeva ul. 10.

Pristopajte k
Jugoslovanski Matici!

Vesele Velikonočne praznike

želi vsem zadružnikom in odjemalcem
Podružnica Gospodarske zadruge, Križevci;
ter se priporoča za obilen obisk.

Prostovoljna licitacija.

Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni
bo na Velikonočni ponedeljek,
dne 17. aprila 1922

prodajala na prostovoljni javni dražbi (licitaciji) raznovrstne premičnine kakor razne pisalne in druge mize, stole, pulte, trgovske štelaze in puđelne, velike in male vage, uteže (ali gevihte), vrata, okna, zaboje ali kište, sode od masti, vinske sode raznih velikosti, kište za moko in sol ter mnogo drugega.

Natančen popis in izklicne cene vsega, kar se bo prodajalo, se razvidi iz seznama, nabitega v izlozbi Gospodarske zadruge v Gornji Radgoni.

Začetek licitacije točno ob 8. uri zjutraj.

Licitacija se vrši na dvorišču Gospodarske zadruge in sicer ob vsakem vremenu.

Kdor hoče dobro in po ceni kupiti, naj pride na to licitacijo.

Stvari, katere se bodo prodajale, se lahko kadarkoli poprej ogledajo.

Gospodarska zadruga
v Gornji Radgoni.

95% rect. prvovrstni špiritus

slivovka, rum, likerji se dobe zelo poceni pri tvornici likerjev

Albrecht & Strohbah
Maribor.

Koranit

asbestni škrlilj, za pokrivanje streh
najboljše sredstvo sedanosti.

Koranit je neomejeno trpežen.
Koranit tehta na 1 m² samo 12 kg.
Koranit ne odzebe in je nepremočljiv.
Koranit se ne lomi in ne trga, je elastičen.
Koranit je popolnoma siguren proti ognju.
Koranita vihar ne more odtrgati.
Koranit-strehe ni treba popravljati.
Koranit-streha je najcenejša, zato ker je Koranit-streha najbolj trpežna.

Vsa pojasnila daje in proračune pošlje:

Fran Hočevar,
Žirovnica-Moste, Gorenjsko.
Glavni zastopnik Koranita za Slovenijo.

Mizarska delavnica

KAREL HOJS

Gornja Radgona

izdeluje vsakovrstno opremo za spalne sobe, kuhinje, trgovine in pisarne ter izvršuje vsa popravila.

V zalogi ima vedno izgotovljene krste in vse zraven spadajoče potrebščine prte (šlare.) Mizarji imajo tudi okraske na razpolago.

Postrežba točna. Cene zmerne.

Tovarna usnja Martinušić in drug Ljutomer

naznanja sl. občinstvu, da odpre z 8. aprilom t. l. svojo

podružnico v Cankovi

v hiši g. Voglera.

Potruditi se hočemo, da bomo imeli v zalogi vedno vse vrste usnja v obče znane dobre kakovosti lastnega izdelka, kakor tudi vse čevljarske potrebščine po najnižjih dnevnikih cenah. Prevzemali bomo vse vrste surovih kož v delo, kakor za podplate, različne zgornje usnje in boks. Kupovali bomo vse vrste surovih kož po najboljših dnevnikih cenah.

Cene zmerne.

Postrežba solidna.

Čistilne stroje ali vejače

Dolej podpisani naznanjam, da imam v zalogi najboljše in najcenejše čistilne stroje in sicer te male vrste z 4 siti, kakor tudi te velike vrste z 8 siti s popolno pripravo za ščijanje. Stroji so lepo in popolnoma po tovarniškem in praktičnem sistemu opremljeni.

Priporoča se

Marko Rosenberg, Ljutomer
trg. z železnino.

Skoro sem pozabil naročiti

cenik semenja

za sočivje, cvetlice, sadno drevje, korenjake ter za razne gospodarske in vrtnarske potrebščine, zato moram takoj ko pridem domov pisati na

Zadruga za proizvodnjo sjemenja
Zagreb, Preradovičeva ulica 20,
ki mi bo takoj poslala cenik zastonj in franko.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONIr. zadr. z
neom. z.

sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje **posojila** na vknjižbo, na poroštvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; dela prošnje za vknjižbo posojil **brezplačno**; plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem; posreduje pri izmenjavi tujih **valut (tujega denarja)**, vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593.

Telefon št. 3.